

8. Department for Education. (2021). Languages Curriculum Guidance. London. URL : <https://www.gov.uk/government/publications/languages-curriculum-guidance>
9. Young R. (2022). Teaching English in Ukraine : Communicative Approaches in the Early Years. *International Journal of Language and Education*. Vol. 18. № 2. P. 45–53. <https://doi.org/10.23856/ijle1823> [in English].
10. Hymes D. (1972). On Communicative Competence. Pride J. B., Holmes J. (Eds.). *Sociolinguistics*. Harmondsworth : Penguin. P. 269–293
11. Canale M., Swain M. (1980). Theoretical bases of communicative approaches to second language teaching and testing. *Applied Linguistics*. Vol. 1. № 1. P. 1–47
12. Shiffrin R. M., Schneider W. (1977). Controlled and automatic human information processing: II. Perceptual learning, automatic attending, and a general theory. *Psychological Review*. Vol. 84. № 2. P. 127–190
13. Ullman M. T. (2001). A neurocognitive perspective on language: The declarative/procedural model. *Nature Reviews Neuroscience*. Vol. 2. № 10. P. 717–726

I. Ovchynnikova, O. Leuta, Yu. Kravtsova, S. Matvyeyeva, L. Makarenko. Language education in the context of modern discourse: cognitive, communicative and linguocultural dimensions

The article provides a multidisciplinary insight into modern language education in the context of educational reform in Ukraine and the globalized world. The authors focus on three key dimensions that shape the quality and effectiveness of language instruction: cognitive, communicative, and linguocultural. Within the cognitive framework, attention is paid to memory, attention span, thinking, and language processing strategies, as well as the automatization of language actions.

The article refers to the work of M. Ullman, R. Shiffrin, and W. Schneider, who emphasize the role of mnemonic techniques, associative thinking, and neurocognitive models in language learning. The communicative dimension is defined as learners' ability to interact linguistically in authentic sociocultural situations. Based on the theories of D. Hymes, M. Canale, and M. Swain, the article highlights the components of communicative competence and the most efficient teaching methods: pair work, role-plays, and project-based learning. Examples of implementing this approach in Ukraine (New Ukrainian School reform, British Council initiatives) are provided. The linguocultural dimension is interpreted as a foundation for intercultural competence, the development of linguistic personality, and the promotion of national cultural identity.

The article justifies the integration of cultural content into language instruction, with reference to C. Kramsch's theory and CEFR principles. The authors argue that effective 21st-century language education should be grounded in a comprehensive approach that unites cognitive depth, communicative functionality, and cultural awareness.

It has been proven that the cognitive approach makes it possible to activate students' thinking, to involve memory, attention, and analytical strategies in the process of processing language material. The communicative paradigm focuses on creating authentic learning situations in which language acts not as an object of study, but as a means of achieving goals.

Key words: language education, cognitive dimension, communicative competence, intercultural awareness, linguistic personality, CEFR, teaching strategies, critical thinking, cultural identity, educational reform.

УДК 372.879.6

DOI <https://doi.org/https://doi.org/10.31392/UDU-nc.series5.2025.104.17>

Оржицький Р. Л., Мазін В. М.

БОКС ПОКРАЩУЄ SOFT SKILLS

Враховуючи різноманіття всіляких проблем, які постають сьогодні перед сучасними здобувачами освіти, необхідно приділити значну увагу розвитку їхніх навичок соціальної взаємодії, не викреслюючи з уваги всебічний розвиток фізичних якостей, а також спрямування їхньої мотивації та зосередженості до здорового способу життя. Заняття з фізичного виховання виступає найкращим засобом для цього. Соціальну адаптацію особистості визначають ефективне спілкування, співпраця та вміння вирішувати конфлікти. Уроки фізичної культури створюють сприятливе середовище для розвитку цих навичок через динамічну взаємодію, необхідність дотримання правил і взаємоповагу між учасниками. Використання боксу як педагогічного засобу сприяє не лише фізичному розвитку, а й формуванню відповідальності, самоконтролю та здатності конструктивно реагувати на виклики соціального середовища. Дослідження цієї проблеми є актуальним у контексті компетентнісного підходу в освіті, що передбачає інтеграцію soft skills у навчальний процес. Як зазначають багато дослідників [1; 7; 8], такий вид спорту як бокс вносить до уроку фізичної виховання свої переваги. Бокс як шкільний вид спорту набуває все більшого значення у країнах Європи і отримує все більше визнання як цінний засіб не тільки фізичного стимулювання учнів, а й допомагає в розвитку навичок соціальної взаємодії, також сприяє передачі важливих цінностей, таких як освіта та дисципліна. Унікальне поєднання фізичної активності, стратегічного мислення та розумової сили робить бокс захоплюючим видом спорту для закладів освіти, який виходить далеко за рамки простого вивчення техніки ударів. Розглядаючи психологічні, фізичні та освітні аспекти боксу, буде доречно проілюструвати, як він може допомогти учням розвиватися не лише фізично, а й розумово та набувати цінних життєвих навичок. Спираючись на сказане вище, нами проводиться дисертаційне дослідження на тему «Формування навичок соціальної взаємодії в учнів 5–9-х класів на уроках фізичної культури засобами боксу».

Ключові слова: здобувачі освіти, навички соціальної взаємодії, бокс, урок фізичної виховання, заклади освіти.

Заняття з фізичного виховання у школі виступає як доцільний засіб не лише для розвитку фізичних якостей та покращення здоров'я, а й стимулює розвиток Soft Skills. Однак виходячи з сучасного стану цього питання в Україні, можливо ствердити, що цю роль заняття з фізичного виховання не виконує на всі 100 % [7; 12]. Як зазначають Кондрацька Г. та Козак Н. у своїй статті, що серед головних викликів, які постали у сфері освітнього процесу на уроці фізкультури, можна зазначити такі: часто через «монотонність» уроку або ж вправ діти втрачають інтерес до фізичної культури. Тож, учні потребують цікавих, новітніх вправ та ігор, хочуть займатися або ознайомитися з нестандартними видами спорту, які не зазначено в програмі. При показі вправ учителі пояснюють техніку їх виконання, але рідко вказують її вплив на фізичний розвиток і зміцнення здоров'я учнів, вчителю слід надавати інформацію про значення вправ в життєдіяльності дитини. Інформаційно-комунікативний підхід дозволяє вирішити проблему пошуку і збереження інформації, планування, контролю і управління заняттями фізичною культурою. Наявність візуальної інформації дозволяє закріпити в пам'яті необхідні для життєдіяльності рухи та фізичні якості [11].

Роман Петрина, Олександр Кузів вважають: що при формуванні соціальних компетентностей необхідно приділяти увагу мотивації, обізнаності у способах продуктивної взаємодії в соціумі, а також умінню орієнтуватися в соціокультурному просторі. Проте, значна частина науковців зазначають, що в уроці фізичної культури варто зосереджувати увагу на навчанні учнів співпрацювати з однокласниками, формувати в учнів уміння розподіляти ролі та дотримуватися визначених правил. Установлено, що ефективними засобами фізичного виховання формування соціальних компетентностей в учнів початкових класів є включення в урок фізичної культури колективних ігор, спортивних змагань та командних вправ. Це сприятиме розвитку співпраці, емпатії та комунікаційних навичок у дітей. Також важливо стимулювати позитивне спілкування та взаємодію між учнями під час проведення рухливих ігор, естафет та елементів спортивних ігор [14].

Сучасне освітнє середовище вимагає від школярів не лише навчальних знань, а й розвитку соціальних навичок учнів. Фізичне виховання в школі може відігравати важливу роль у формуванні соціальних компетентностей, що стає об'єктом зростаючої уваги серед педагогів, українських і зарубіжних науковців та батьків [14].

В наукових дослідженнях Н. Москаленко рекомендує формувати соціальні компетентності через здатність учнів до організації гри чи іншого виду командної рухової діяльності; через здатність до спілкування в різних ситуаціях на засадах поваги та товариськості; через формування вміння нівелювання конфліктних ситуацій, які можуть виникати у процесі спортивної діяльності; через дотримання правил чесної гри (Fair Play) таких як: повага до суперника, перемога чесним шляхом за рахунок ретельної підготовки, гідне прийняття поразки. Науковець переконана, що при формуванні цієї ключової компетентності важливо сфокусувати увагу дітей на вмінні цінувати підтримку, повазі до альтернативних думок і поглядів, а також на толерантності; розумінні зв'язку між руховою активністю та здоров'ям; свідомому ставленні до власного здоров'я та здоров'я інших [14].

Це, на думку Л. Кулакової, має проявлятися у намаганні дітей проявити себе в соціально значущій діяльності; переважання мотивів для досягнення успіху; цінності творчості учнів; ціннісному ставленні до себе та до інших. Під час продуктивної взаємодії науковець виділяє важливість знань учнів щодо норм і правил спілкування та поведінки в соціумі; продуктивних способів взаємодії в діяльності; власних особистісних особливостей, що сприяють досягненню успіху. Окрім цього, вважаємо, що під час уроку фізичної культури важливо формувати уміння та навички соціальної поведінки. Це проявляється в здатності дітей спілкуватися і взаємодіяти під час навчальної та позаурочної діяльності; навичках емоційної саморегуляції; володінні засобами організації власної поведінки; навичках ефективно вирішувати проблеми [14].

У своєму дослідженні Синиця Артем визначає, що однією з основних труднощів є те, що традиційний підхід до навчання фізичної культури часто акцентується на розвитку фізичних навичок та здоров'я, залишаючи поза увагою аспекти особистісного зростання. Недостатня увага до формування softskills, таких як комунікаційні навички, співпраця, лідерство, саморегуляція та інші, може призвести до того, що школярі не розвивають необхідні компетентності для ефективної соціалізації та подальшого успіху в житті. Обґрунтовано, що формування особистості молодших школярів в освітньому процесі – це складний і багатограний процес, який вимагає уважності та вивчення психологічних, соціальних, культурних та педагогічних аспектів. Розуміння цього процесу дозволяє педагогам і батькам створити сприятливі умови для гармонійного розвитку дітей та підготувати їх до викликів сучасного світу [15].

Доведено, що інтеграція формування soft skills на уроках фізичної культури визначеною методологією сприяє не лише збагаченню соціальних та емоційних аспектів особистості молодших школярів, але й активізує їх когнітивні функції та розвиває критичне мислення, встановлюючи новий стандарт в аспекті повноцінного освітнього процесу [15].

У контексті дослідження розвитку м'яких навичок у дітей молодшого шкільного віку на уроках фізичної культури, необхідно ретельно розглянути різноманітні види цих навичок, оскільки вони впливають на загальний розвиток особистості та соціальні взаємодії в процесі фізичної активності [15].

1. У контексті уроків фізичної культури важливо розвивати навички ефективної комунікації. Учні повинні вивчати здатність висловлювати свої ідеї, вислуховувати партнерів та взаємодіяти з ними під час різних фізичних вправ чи ігор.

2. Уроки фізичної культури є ідеальним середовищем для розвитку навичок співпраці та роботи у команді. Учні вчаться взаємодіяти, допомагати один одному та досягати спільних цілей.

3. В процес фізичної активності важливо визначити та розвивати лідерські якості у учнів. Це включає в себе вміння приймати рішення, мотивувати товаришів до досягнення спільних цілей та вести групу під час фізичних вправ.

4. Уроки фізичної культури надають можливість розвивати навички адаптації до різних фізичних вправ та ігор. Учні вчаться швидко змінювати свої стратегії, взаємодіяти з різними учасниками та адаптуватися до різноманітних умов.

5. У контексті фізичної активності важливо вдосконалювати розуміння та керування власними емоціями, а також розпізнавати емоції інших. Це сприяє формуванню емоційної стійкості та покращенню взаємин у групі [15].

Беручи до уваги європейський досвід модернізації процесу фізичного виховання у школі [1; 2; 10; 12], де для підвищення мотивації, покращення фізичних якостей, та розвитку навичок соціальної взаємодії, використовуються вправи з такого виду спорту як бокс.

Основні завдання цього дослідження такі:

- уточнити значення поняття «навички соціальної взаємодії»;
- розробити зміст модулю «Бокс»;
- перевірити ефективність формування у школярів навичок соціальної взаємодії засобами боксу у процесі фізичного виховання.

У рамках виконання першого завдання уточнено значення декількох понять, які представляють собою основу нашого дискурсу.

Перше з таких понять – Соціальна взаємодія, під якою розуміємо процес обміну діями, символами та смислами між індивідами або соціальними групами, спрямований на досягнення взаєморозуміння, узгодження позицій чи реалізацію спільних цілей. Вона передбачає включення особистості в соціальний простір, де її позиція визначається рівнем авторитету та здатністю впливати на інших. У мікросоціологічному контексті соціальна взаємодія розглядається як сукупність ситуацій, у яких люди конструюють і переглядають свою ідентичність через комунікацію та конфлікт.

Друге поняття – Авторитет, під яким розуміємо соціально визнаний рівень впливовості особистості, що визначається її компетентністю, статусом, здобутками та здатністю формулювати й відстоювати загальнонозначущі смисли. Він передбачає готовність інших людей апріорно приймати її цінності, диспозиції та світогляд як легітимні й значущі.

Згідно з соціологічним підходом (Болтанські, Тевено), авторитет може ґрунтуватися на особистісному покликанні, суспільній ієрархії, визнанні з боку інших, здатності висловлювати спільну волю або на економічних і професійних досягненнях.

У процесі соціальної взаємодії авторитет виконує регулятивну функцію, знижуючи ризик конфліктів і сприяючи консолідації соціальних відносин.

Під навичками соціальної взаємодії розуміємо комплекс усталених прийомів поведінки, спрямованих на досягнення особистісних і соціальних цілей у процесі комунікації, співпраці чи вирішення конфліктів, при цьому зберігаючи свою «Я-концепцію» та внутрішні цінності. Вони визначають здатність особистості конструктивно діяти в соціальному просторі, що знижує ймовірність конфлікту та сприяє збереженню або підвищенню авторитету.

Формування навичок соціальної взаємодії – це процес цілеспрямованого навчання та розвитку в індивіда здатності ефективно діяти в соціальному середовищі, враховуючи його цінності, переконання та диспозиції.

Таке формування передбачає не лише засвоєння певних моделей поведінки, а й розвиток рефлексії щодо власної ідентичності, що є ключовим для підтримання балансу між адаптацією до соціального середовища та збереженням особистісної автономії.

У якості чинника, який впливає на сформованість навичок соціальної взаємодії у нашому дослідженні розглядається зміст модулю «Бокс». Для уможливлення всебічного розвитку особистості школярів через урок фізичної культури, необхідно приділити увагу відповідності змісту уроку фізичної культури до сучасних інтересів здобувачів освіти не лише в Україні, а й в Європі.

Як зазначають багато дослідників [1; 2; 7; 8; 10; 12], такий вид спорту як бокс вносить до уроку фізичного виховання свої переваги. Бокс як шкільний вид спорту набуває все більшого значення і набуває все більшого визнання як цінний засіб не тільки фізичного стимулювання учнів, а й допомагає в розвитку навичок соціальної взаємодії, також сприяє передачі важливих цінностей, таких як освіта та дисципліна. Унікальне поєднання фізичної активності, стратегічного мислення та розумової сили робить бокс захоплюючим видом спорту для закладів освіти, який виходить далеко за рамки простого вивчення техніки ударів. Розглядаючи психологічні, фізичні та освітні аспекти боксу, буде доречним проілюструвати, як він може допомогти учням розвиватися не лише фізично, а й розумово та набувати цінних життєвих навичок.

Як зазначається у австралійському дослідженні, що тематичний аналіз, проведений на основі записів обговорень із вибраними суб'єктами, показав, що найпоширенішими передбачуваними перевагами, які молоді люди отримали від програми боксу, були підвищення рішучості, підвищення впевненості в собі та покращення лідерських навичок. Специфічні особливості програми, які найбільш чітко пов'язані з цими результатами, полягали у сприянні позитивним і підтримуючим стосункам, спільному залученні молодих людей до визначення напрямків програми та надання можливостей для позитивного навчання під час спостереження [6].

Бокс пропонує унікальне поєднання фізичної активності та розумових викликів, яке допомагає здобувачам освіти рости як фізично, так і розумово. Це не тільки сприяє фітнесу, але й когнітивним та емоційним навичкам, які є важливими для цілісного розвитку особистості.

Навчання боксу пропонує здобувачам освіти цінну можливість зменшити стрес і напругу. Інтенсивне тренування на боксерському рингу або з боксерським мішком дозволяє учасникам вивільнити фізичну енергію та спрямувати емоції. Фізична активність під час занять боксом вивільняє ендорфіни, які діють як природні засоби для зняття стресу та покращують загальне самопочуття.

Бокс також вимагає високого рівня концентрації та зосередженості. Учні повинні бути присутніми під час тренувань і поєдинків і концентруватися на прийомах і рухах. Ця інтенсивна здатність до концентрації може також впливати на інші сфери шкільного життя, покращуючи увагу учнів і здатність до навчання. Завдяки регулярному зниженню стресу та підвищенню концентрації здобувачі освіти також можуть краще справлятися з академічними та особистими проблемами. Учні розвивають навички управління стресом і можуть більш спокійно та розслаблено реагувати на складні ситуації. Навчання боксу пропонує здобувачам освіти унікальну можливість розвинути впевненість у собі та самооцінку. Удосконалюючи свої навички та вивчаючи нові техніки, вони відчувають посилене почуття власної ефективності та гідності. Вони усвідомлюють, що здатні фізично самостверджуватися та долати труднощі [6; 8].

Переживання та успіх у боксі зміцнюють впевненість учнів у собі. Коли вони визнають свої здібності та сильні сторони, вони розвивають позитивний образ себе та здорове самосприйняття. Ця підвищена впевненість у собі також може вплинути на інші сфери життя, такі як академічна успішність, соціальні взаємодії та особисті цілі.

Крім того, бокс також вчить вас ставитися до поразок і вчитися на них. Студенти дізнаються, що невдачі є частиною процесу навчання і що завдяки наполегливості та відданості вони можуть далі розвивати свої навички. Цей важливий урок боксу допомагає учням розвинути позитивне ставлення до подолання труднощів. Загалом, бокс як шкільний вид спорту може зробити значний внесок у зміцнення психіки та підвищення впевненості в собі. Здобувачі освіти можуть навчитися довіряти собі, зменшувати стрес і справлятися з труднощами, що робить їх впевненими та стійкими особистостями [8; 10].

Оскільки бокс є соціальним видом спорту, у якому здобувачі освіти виходять на ринг і б'ються один з одним, важливо, щоб чесна гра та повага відігравали центральну роль. Учні повинні навчитися поважати суперників і дотримуватися правил спорту.

Бокс як шкільний вид спорту пропонує чудову можливість передати такі цінності, як справедливість, повага та командний дух. Учні вчаться з повагою ставитися до своїх колег і діяти чесно навіть у жорсткій конкуренції. Вони усвідомлюють, що успіх залежить не лише від їхніх власних здібностей, а й від того, як вони поведуться як спортсмени. Пропагуючи чесну гру та повагу в боксі, зміцнюється єдність і створюється позитивне соціальне середовище. Здобувачі освіти дізнаються, що вони можуть досягти більшого успіху завдяки командній роботі та взаємній підтримці, ніж якщо діяти поодинці [10].

Цей модуль розроблений нами на основі традицій і формальних вимог, прийнятих у Швейцарії, де один із авторів зараз працює вчителем у школі. Також його можливо використовувати і у закладах освіти України, як в онлайн режимі так і при проведенні звичайного заняття з фізичного виховання.

Тривалість розробленого модулю складає 9 тижнів. Кількість уроків на тиждень – 3 уроки. Тривалість уроку – 50 хвилин.

Вік здобувачів освіти – 14–15 років.

Зміст модулю передбачає: індивідуальну та групову роботу на уроці, виконання домашніх завдань з теоретичної, фізичної та техніко-тактичної підготовки.

Форми контролю у рамках модулю – контрольні випробування з фізичної підготовки, залікове заняття з тактичної і технічної підготовки.

Особливостями розробленого модулю стали такі моменти:

- мінімальний тілесний контакт, що значно знижує ймовірність отримання травм;
- мінімальна кількість спеціального обладнання, що значно спрощує проведення занять;
- реалізація змісту модулю можлива в режимі онлайн.

Для встановлення ефективності боксу, як чинника формування навичок соціальної взаємодії нами проводиться експериментальне дослідження, у якому приймають участь Учні 8-го класу школи Schulgemeinde Wattwil-Krinau (Швейцарія), загальною кількістю 22 особи (дівчата). Середній вік – 15 років.

Експериментальна група займається зараз за програмою розробленого нами модулю «Бокс». Відзначимо, що всі учениці експериментальної групи не мають протипоказань до занять фізичною культурою.

Інструментами дослідження виступають Шкала самооцінки Розенберга (RSES), Тест «Наскільки у Вас розвинені м'які навички?», а також розроблена автором анкета. Всі інструменти є німецькомовними.

Дослідження передбачає збір даних два рази: перед початком і після закінчення впровадження модулю «Бокс». Результати вимірювань будуть порівняні за критерієм Манна-Уїтні.

В результаті дослідження були підтверджені такі наші припущення:

- в учениць підвищився рівень самоповаги (самооцінки);
- підвищився рівень комунікативних умінь, кооперації, самоконтролю;
- підтвердилося задоволеність змістом модулю «Бокс».

Разом з тим, дівчата та юнаки можуть по-різному реагувати на модуль «Бокс» у межах уроків фізичної культури, що зумовлено як біопсихологічними особливостями, так і соціальними стереотипами щодо гендерних ролей.

З одного боку, для юнаків бокс може сприйматися як природний спосіб самоствердження та змагання, тоді як у дівчат він може викликати як інтерес до подолання власних меж, так і певний психологічний дискомфорт через суспільні уявлення про «жіночність» і «агресивність».

Для перевірки твердження, що за допомогою модулю бокс можливо покращити навички соціальної взаємодії, було проведено анкетування до і після впровадження модулю бокс. З результатами якого можливо ознайомитися нижче.

Сподіваємось, що отримані у нашому дослідженні дані відкриють простір для подальших досліджень щодо адаптації методик навчання боксу для різних груп учнів із урахуванням їхніх психологічних особливостей та соціальних очікувань.

Висновки. В результаті педагогічного експерименту підтвердилося твердження, що за допомогою боксу можливо не лише розвивати фізичні здібності, а й розвивати навички соціальної взаємодії. Про це свідчать результати анкетування до і після впровадження модулю бокс. Так до початку впровадження модулю бокс 50 % школярів вказували на те, що у них високий рівень навичок соціальної взаємодії. 40 % вказували на те, що у них середній рівень. І по 5 % на те, що у них низький і дуже низький рівень.

Після проведення модулю бокс, у 43 % був середній рівень навичок соціальної взаємодії, у 45 % високий рівень, і у 12 % – дуже високий. В порівнянні даних до початку експерименту і після можливо засвідчити, що в загалом у них покращилися навички соціальної взаємодії. Так до впровадження модулю бокс було 10 % опитуваних, які вказували, що у них низький і дуже низький рівень навичок соціальної взаємодії. Після впровадження модулю бокс, цей відсоток взагалі зник, натомість з'явилося 12 % опитуваних, які вказували на те, що у них став дуже високий рівень навичок соціальної взаємодії.

Ці дані свідчать про те, що у майбутньому можливо буде застосовувати модуль бокс і в Україні, для покращення навичок соціальної взаємодії у здобувачів освіти у вітчизняних закладах освіти.

Подальші дослідження можуть бути спрямовані для виявлення впливу модулю бокс на здобувачів освіти різних вікових груп.

Використана література:

1. Alessandro Janus, Benjamin Amthor. Kämpfen im Schulsport aus der Lehrerperspektive. Erhebung von Einstellungen und Einstellungsänderungen auf Grundlage einer beispielhaften Praxiseinheit. Projektarbeit. Fachbereich Sport – Sportpädagogik, Didaktik. (Sportpsychologie 2014. und <https://www.grin.com/document/295958> Note: 1, 3, Universität Sportpädagogik). Leipzig 2014.
2. Boxen als Schulsport: Bildung und Disziplin. URL : Boxen als Schulsport: Bildung und Disziplin.
3. John O. Greene and Brant R. Bursleson. Purdue University. Handbook of Communication and Social Interaction Skills. This edition published in the Taylor & Francis e-Library, 2008. 2002151771.
4. Kovalev V. N., Bulgakova O. V. Comparative analysis of indicators of physical development and physical fitness of students of an educational organization of higher education of various educational physical culture groups during the COVID-19 pandemic. Physical education and student sports, 2(1), 2023. P. 20–27. <https://doi.org/10.18500/2782-4594-2023-2-1-20-27>.
5. Mazin V., Byrka M. Motives of teenagers to participate in fencing and football sports. *Journal of Physical Education and Sport*. 2022; Art # 165 p. 1319–1326. <https://doi.org/10.7752/jpes.2022.05165>
6. Paul Perkins, Allan Hahn. Positive Youth Development through a Co-Designed Modified Boxing Program. *Open Journal of Social Sciences*. Vol. 8, № 1, January 2020. University of Canberra, Australia. <https://doi.org/10.4236/jss.2020.81013>
7. Roman Orzhytskyi. Bildung sozialer Interaktionsfähigkeiten im Prozess des Sportunterrichts in Einrichtungen der allgemeinbildenden Sekundarstufe in der Ukraine als pädagogisches Problem. *Scientific journal of Polonia university*. 2024, 63(2). <https://doi.org/10.23856/6307>
8. Roman Orzhytskyi. Vasyi Mazin. Boxmodul im Sportunterricht an ukrainischen Schulen. *Scientific journal of Polonia university*. 2024, 65(4). <https://doi.org/10.23856/6512>
9. Rosenberg Morris. Selbstwert-Test, Online-Fragebogen zum Selbstwertgefühl. URL : Selbstwertgefühl-Test: Rosenberg Self-Esteem Scale (RSES) | therapie.de. 2020.
10. Stefan Käser. Integrationsmöglichkeiten für das Boxen im Schweizer Schulsport. Diplomarbeit. Fachbereich Didaktik – Sport, Sportpädagogik, Note : 6.0 Schweiz (entspricht 1.0), Universität Basel (ISSW Basel). 2003 URL : <https://www.grin.com/document/25523>
11. Кондрацька Г., Козак Н. Стан освітнього процесу на уроці фізичної культури. Перспективи та виклики. Стан освітнього процесу в умовах викликів сьогодення. Матеріали Міжнародної науково-практичної конференції. 2021 р. Дніпро : Міжнародний гуманітарний дослідницький центр. С. 157–159.
12. Мазін В., Оржицький Р. Використання засобів боксу у процесі фізичного виховання у закладах загальної середньої освіти Європи та України. *Спортивна наука та здоров'я людини* : наукове електронне періодичне видання. Київ, 2024. № 1(11). 259 с.

13. Малімон Л. Я. Тренінг розвитку soft skills : метод. вказ. до практ. занять. Луцьк : ВНУ імені Лесі Українки, 2023. 22 с.
14. Петрина Р., Кузів О. Теоретичні основи формування соціальних компетентностей в учнів засобами фізичного виховання. *Вісник Прикарпатського університету. Фізична культура*. Випуск 42. 2024. <https://doi.org/10.15330/fcult.71-77>
15. Синиця Артем. Розвиток особистості молодших школярів шляхом формування Soft Skills на уроках фізичної культури. Педагогічні аспекти професійної підготовки майбутнього фахівця з фізичного виховання та спорту. *Вісник*, № 25(181). 2024.
16. Шамардіна Г. Н. Основи теорії та методики фізичного виховання. Дніпропетровськ, 2016. 461 с.
17. Юрченко І. В. Бокс у системі фізичного виховання студентської молоді. *Молодий вчений*. 2018. № 2(2). С. 466–469.
18. Яремко Є. О. Навчальна програма для дитячо-юнацьких спортивних шкіл, спеціалізованих, дитячо-юнацьких шкіл олімпійського резерву, шкіл вищої спортивної майстерності. Львів : ЛДУФК, 2009. 144 с.

References:

1. Alessandro Janus, Benjamin Amthor. (2014). Kämpfen im Schulsport aus der Lehrerperspektive. Erhebung von Einstellungen und Einstellungsänderungen auf Grundlage einer beispielhaften Praxiseinheit. [Fighting in school sports from a teacher's perspective. Survey of attitudes and attitude changes based on an exemplary practical unit]. Leipzig. Projektarbeit. Fachbereich Sport – Sportpädagogik, Didaktik. Universität Sportpädagogik. [in German].
2. Boxen als Schulsport: Bildung und Disziplin. [Boxing as a school sport: education and discipline]. URL : Boxen als Schulsport: Bildung und Disziplin. [in German].
3. John O. Greene and Brant R. Burleson. (2008). Handbook of Communication and Social Interaction Skills. This edition published in the Taylor & Francis e-Library. Purdue University. 718 s.
4. Kondratska H., Kozak N. (2021) Stan osvitnoho protsesu na urotsi fizychnoi kultury. Perspektyvy ta vyklyky. Stan osvitnoho protsesu v umovakh vyklykiv sohodennia [The state of the educational process in physical education lessons. Prospects and challenges. The state of the educational process in the context of today's challenges]. Materialy Mizhnarodnoi naukovo-praktychnoi konferentsii. Dnipro. Mizhnarodnyi humanitarnyi doslidnytskyi tsentr. S. 157–159 [in Ukrainian].
5. Kovalev V. N., Bulgakova O. V. (2023). Comparative analysis of indicators of physical development and physical fitness of students of an educational organization of higher education of various educational physical culture groups during the COVID-19 pandemic. *Physical education and student sports*, 2(1). S. 20–27
6. Malimon L. Ya. (2023) Treninh rozvytku soft skills : metod. vказ. do prakt. Zaniat [Soft skills development training: methodological guidelines for practical classes]. Lutsk : VNU imeni Lesi Ukrainky. 22 s. [in Ukrainian].
7. Mazin V., Byrka M. (2022). Motives of teenagers to participate in fencing and football sports. *Journal of Physical Education and Sport*. Art № 165. S. 1319–1326
8. Mazin V., Orzhytskyi R. (2024). Vykorystannia zasobiv boks u protsesi fizychnoho vykhovannia u zakladakh zahalnoi serednoi osvity Yevropy ta Ukrainy [The use of boxing equipment in the process of physical education in secondary education institutions in Europe and Ukraine]. *Sportyvnna nauka ta zdorovia liudyny*. Naukove elektronne periodychnne vydannia. Kyiv, № 1(11). 259 s. [in Ukrainian].
9. Paul Perkins, Allan Hahn. (2020) Positive Youth Development through a Co-Designed Modified Boxing Program. University of Canberra, Australia. *Open Journal of Social Sciences*. Vol. 8, №
10. Roman Orzhytskyi. (2024) Bildung sozialer Interaktionsfähigkeiten im Prozess des Sportunterrichts in Einrichtungen der allgemeinbildenden Sekundarstufe in der Ukraine als pädagogisches Problem. [Formation of social interaction skills in the process of physical education in general secondary education institutions in Ukraine as a pedagogical problem]. *Scientific journal of Polonia university*. 63(2). [in German].
11. Roman Orzhytskyi, Vasyl Mazin. (2024) Boxmodul im Sportunterricht an ukrainischen Schulen. [Boxing module in physical education classes at Ukrainian schools]. *Scientific journal of Polonia university*. [in German].
12. Roman Petryna, Oleksandr Kuziv. (2024). Teoretychni osnovy formuvannia sotsialnykh kompetentnostei v uchniv zasobamy fizychnoho vykhovannia [Theoretical foundations of the formation of social competencies in students through physical education]. *Visnyk Prykarpatskoho universytetu*. Fizychna kultura. Vypusk 42. [in Ukrainian].
13. Rosenberg Morris. (2020) Selbstwert-Test, Online-Fragebogen zum Selbstwertgefühl. [Self-esteem test, online self-esteem questionnaire]. URL : Selbstwertgefühl-Test: Rosenberg Self-Esteem Scale (RSES) | therapie.de. [in German].
14. Shamardina H. N. (2016) Osnovy teorii ta metodyky fizychnoho vykhovannia. [Basics of theory and methods of physical education]. Dnipropetrovsk. 461 s. [in Ukrainian].
15. Stefan Käser. (2003) Integrationsmöglichkeiten für das Boxen im Schweizer Schulsport. [Integration opportunities for boxing in Swiss school sports]. Basel, Schweiz. Diplomarbeit. Fachbereich Didaktik – Sport, Sportpädagogik. 144 s. [in German].
16. Synytsia Artem. (2024). Rozvytok osobystosti molodshykh shkolariv shliakhom formuvannia Soft Skills na urokakh fizychnoi kultury [Personal development of younger schoolchildren through the formation of Soft Skills in physical education lessons]. Pedagogichni aspekty profesiinoi pidhotovky maibutnoho fakhivtsia z fizychnoho vykhovannia ta sportu. *Visnyk* № 25(181). [in Ukrainian].
17. Yaremko Y. O. (2009) Navchalna prohrama dlia dytiacho-yunatskykh sportyvnykh shkil, spetsializovanykh, dytiacho yunatskykh shkil olimpiiskoho rezervu, shkil vyshchoi sportyvnoi maisternosti. [Curriculum for children's and youth sports schools, specialized children's and youth schools of the Olympic reserve, schools of higher sports skill]. Lviv : LDUFK. 144 s. [in Ukrainian].
18. Yurchenko I. V. (2018). Boks u systemi fizychnoho vykhovannia studentskoi molodi. [Boxing in the system of physical education of student youth]. Kherson. *Molodyi vchenyi*. № 2(54). S. 466–469. [in Ukrainian]

R. Orzhytskyi, V. Mazin. Boxing improves social skills

Physicians who deal with all the different problems that are faced today by the urgent need to understand, it is necessary to pay special attention to the development of their skills in social interaction, not in conflict with Respect the overall development of physical abilities, as well as the directing of their motivation and focus on a healthy way of living. Physical training is the best job for him. Social adaptation of a particularity is determined by effective communication, coordination and the management of conflicts. Physical education lessons create a friendly environment for the development of these skills through dynamic interaction, the need to follow the rules and mutual cooperation between participants. The use of boxing

as a pedagogical function is not only related to physical development, but also to the formation of competence, self-control and the ability to constructively respond to the demands of the social environment. The investigation of this problem is relevant in the context of a competent approach to education, which transfers the integration of soft skills to the initial process. As many predecessors say [1, 7, 8], such a sport as boxing brings its advantages to the lesson of physical training. Boxing as a school sport is gaining more and more importance in European countries and is gaining more and more recognition as a valuable service not only for physical stimulation of students, but also for helping to develop skills. Social interaction also facilitates the transmission of important values, such as awareness and discipline. The unique combination of physical activity, strategic thinking and mental strength in boxing, a stimulating sport, provides insights that go far beyond the simple development of striking techniques. Looking at the psychological, physical and mental aspects of boxing, it would be best to illustrate how we can help students develop not only physically, but also mentally and gain valuable life skills. Following on from what has been said, we are conducting a dissertation research on the topic "Formation of social interaction skills in 5-9th grade students in physical education lessons using boxing."

Key words: educational training, basics of social interaction, boxing, physical training lesson, basics of awareness.

УДК 376.112.4

DOI <https://doi.org/https://doi.org/10.31392/UDU-nc.series5.2025.104.18>

Орленко І. М.

СПРИЙНЯТТЯ ТА РЕАЛІЗАЦІЯ ІНКЛЮЗИВНОЇ ОСВІТИ ПЕДАГОГАМИ: ДОСЛІДНИЦЬКИЙ АСПЕКТ

У статті представлено результати емпіричного дослідження сприйняття та реалізації інклюзивної освіти педагогічними працівниками закладів загальної середньої освіти. Основною метою дослідження було виявлення рівня професійної готовності вчителів до роботи з дітьми з особливими освітніми потребами (ООП) в умовах інклюзивного освітнього середовища. Методом збору первинної інформації слугувало анкетування, яке дозволило охопити ключові компоненти інклюзивної компетентності педагогів: когнітивний (наявність знань про ООП), мотиваційно-ціннісний (ставлення до інклюзії) та операційно-діяльнісний (володіння методиками, прийомами, навичками адаптації навчального матеріалу).

Результати проведеного анкетування свідчать про неоднорідний рівень готовності педагогічних працівників до роботи з дітьми з особливими освітніми потребами в умовах інклюзивної освіти. Більшість педагогів демонструє загальне позитивне ставлення до ідеї інклюзії та усвідомлює необхідність створення відповідних умов для навчання таких дітей. Значна частина педагогів відчуває недостатність теоретичних знань про особливості розвитку дітей з ООП, бракує спеціальних навичок для організації ефективного освітнього процесу. Переважна більшість педагогів усвідомлює необхідність підвищення кваліфікації у сфері інклюзивної освіти та висловлює готовність до співпраці з фахівцями психолого-педагогічного супроводу. Водночас, значна кількість педагогів відчуває психологічну невпевненість та вказує на ряд перешкод, що ускладнюють впровадження інклюзії, серед яких виділяються недостатня обізнаність, страхи та побоювання, а також потреба у відповідному матеріально-технічному забезпеченні та методичній підтримці.

Ключові слова: інклюзивна освіта, особливі освітні потреби, педагогічна готовність, анкетування, професійна підготовка.

Розвиток інклюзивної освіти в Україні є одним із пріоритетних напрямів державної освітньої політики, спрямованої на забезпечення права кожної дитини на якісну освіту, незалежно від наявності порушень у розвитку або стану здоров'я. Актуальність дослідження обумовлена необхідністю практичної реалізації положень низки міжнародних та національних нормативно-правових документів, які декларують інклюзивність як основоположний принцип освіти.

Зокрема, Україна ратифікувала Конвенцію ООН про права осіб з інвалідністю, де в статті 24 наголошується на праві осіб з інвалідністю на освіту без дискримінації та на основі рівних можливостей [6]. Відповідно до Закону України «Про освіту» інклюзивне навчання визначається як одна з форм організації освітнього процесу для дітей з особливими освітніми потребами [3]. Також у Законі України «Про повну загальну середню освіту» передбачено обов'язкове створення умов для реалізації права дітей з ООП на навчання у звичайних школах з урахуванням їхніх індивідуальних потреб [4].

Крім того, Постанова Кабінету Міністрів України № 872 від 15.09.2021 р. «Про затвердження Порядку організації інклюзивного навчання в закладах загальної середньої освіти» визначає механізми створення інклюзивного середовища, формування команди психолого-педагогічного супроводу та адаптації освітніх програм. На підтримку вчителів орієнтовані й державні документи, що регулюють підвищення кваліфікації педагогічних працівників, зокрема Професійний стандарт вчителя закладу загальної середньої освіти (затверджений наказом Мінекономіки № 2736-20 від 23.12.2020 р.), який містить окремі компетентності, пов'язані з роботою в інклюзивному класі [8].